

Uchwała Nr XLIX/366/22
Rady Powiatu Opoczyńskiego
z dnia 29 sierpnia 2022 r.

w sprawie uchwalenia „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2022-2026”

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1526) oraz art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) Rada Powiatu Opoczyńskiego uchwala, co następuje :

§ 1. Uchwala się „Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2022-2026” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

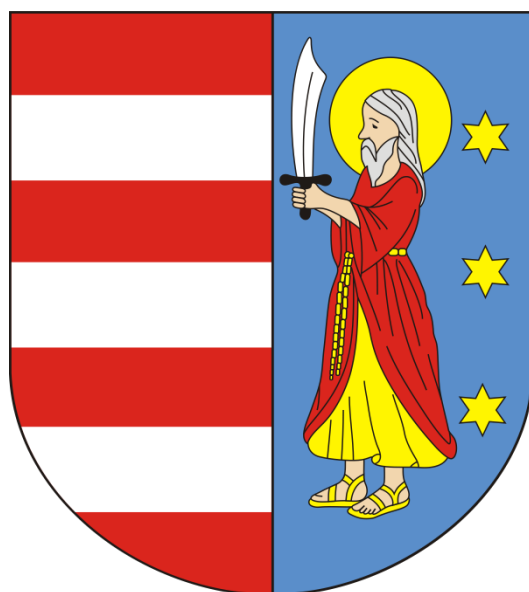
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Opoczyńskiego.

§ 3. Traci moc uchwała nr XLVII/349/22 Rady Powiatu Opoczyńskiego z dnia 30 maja 2022r. w sprawie uchwalenia „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2022-2026”

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

W oryginale podpisał:
Przewodniczący
Rady Powiatu Opoczyńskiego
Józef Róg

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022-2026**

Opoczno, 2022 rok

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022-2026

1.	Wprowadzenie do zjawiska przemocy	3
1.1.	Przemoc - podstawowe informacje.....	3
1.2.	Postępowanie wobec osób dotkniętych przemocą.....	6
1.3.	Postępowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.....	7
1.4.	Wybrane rozwiązania ustawowe	7
1.5.	Normy prawne	11
2.	Diagnoza zjawiska przemocy w Powiecie Opoczyńskim	12
2.1.	Komenda Powiatowa Policji w Opocznie oraz jednostki podległe.....	13
2.2.	Prokuratura Rejonowa w Opocznie	14
2.3.	Sąd Rejonowy w Opocznie.....	15
2.4.	Ośrodki Pomocy Społecznej.....	17
2.5.	Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego	20
2.6.	Przemoc w szkole - badanie wśród uczniów szkół ponadpodstawowych.....	21
3.	Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie	27
3.1.	Cele strategiczne oraz założenia.....	28
3.2.	Rezultaty realizacji programu.....	30
3.3.	Realizatorzy, współrealizatorzy oraz koordynator Programu	31
3.4.	Źródła finansowania	31
3.5.	Monitoring i ewaluacja programu	31

1. Wprowadzenie do zjawiska przemocy

Rodzina jest miejscem, w którym kształtuje się osobowość, system wartości i styl życia człowieka. Dbanie o odpowiednie relacje wewnątrzrodzinne, ochrona dóbr osobistych, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa wymaga podjęcia działań w kierunku objęcia pomocą i wsparciem ofiar przemocy, a także podjęcia stosownych działań wobec sprawców, by przemoc nie powtarzała się. Przemoc powoduje u ofiary niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradność, ciągły niepokój, depresję oraz choroby związane ze stresem. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w życiu dorosłym.

W związku z wygaśnięciem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Opoczyńskim zaistniała konieczność opracowania nowego - aktualnego dokumentu, który odzwierciedli obecny stan i odpowie na bieżące potrzeby Powiatu Opoczyńskiego w zakresie zjawiska przemocy. Opracowanie i realizacja ww. programu jest obligatoryjnym zadaniem własnym powiatu wynikającym z art. 6 ust. 3 pkt.1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Dokument jest kontynuacją kierunków działań wyznaczonych w latach poprzednich, a jednocześnie uwzględnia bieżące lokalne uwarunkowania i potrzeby. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dają możliwość działań systemowych i wskazują zadania poszczególnych samorządów i źródło ich finansowania.

1.1. Przemoc - podstawowe informacje

W świetle Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jako przemoc w rodzinie należy rozumieć: "jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą".

Przemoc to celowe i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw innej osobie, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. **JEST INTENCJONALNA** Przemoc jest zamierzonym i świadomym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby.
2. **SIŁY SĄ NIERÓWNOMIERNE** W relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Osoba doświadczająca przemocy jest słabsza a osoba ją stosująca - silniejsza.
3. **NARUSZA PRAWA I DOBRA OSOBISTE** Osoba stosująca przemoc wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa drugiej strony (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).
4. **POWODUJE CIERPIENIE I BÓL** Osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie drugiej strony na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że będąc poddaną takiemu oddziaływaniu ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Formy przemocy:

- **PSYCHICZNA/EMOCJONALNA** - Jest podstawą wszelkich form przemocy. Polega na wywieraniu presji na osobę w celu sprawowaniu nad nią kontroli i podporządkowania jej swojej woli. Jej istotą jest naruszenie godności osobistej. Stanowi podstawę wszelkich innych form przemocy i zazwyczaj z nimi współwystępuje. Przykładem mogą być: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów i planów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna poprzez kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, uniemożliwianie schronienia, degradacja werbalna czyli wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb i wulgaryzmów, straszenie zastosowaniem siły.
- **FIZYCZNA** - Polega na naruszeniu nietykalności cielesnej lub niesie takie ryzyko. Przykłady: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, gaszenie papierosów na ciele, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, szarpanie np. za włosy lub uszy, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy, itp.

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022-2026

- **SEKSUALNA** - Dotyczy sfery seksualnej, jej celem jest poniżenie drugiej osoby, odebranie jej godności, polega na naruszeniu intymności. Jej istotą jest zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Występuje wówczas przymus jako na bezpośrednie użycie siły lub emocjonalny szantaż, groźba lub podstęp by osobę skłonić do preferowanego zachowania. Np.: gwałt, molestowanie seksualne, wymuszanie pożycia, obmacywanie, dotykание intymnych części ciała, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, uwagi i żarty o charakterze seksualnym, przymuszanie do oglądania treści charakterze seksualnym bądź pornograficznym itp.;
- **EKONOMICZNA** - Dotyczy sfery materialnej, polega na celowym niszczeniu własności, pozbawianiu środków lub tworzeniu warunków, gdy trudno jest zaspokoić podstawowe potrzeby min. uniemożliwianiu podjęcia pracy zarobkowej i wymuszanie pracy nieodpłatnej, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczeniu rzeczy, zabieraniu pieniędzy, ograniczaniu dostępu do zasobów rodziny, w przypadku wspólnej firmy na nieopłacaniu składek, ubezpieczeń i niewypłacaniu zarobionych pieniędzy, wymaganiu, by sprawozdawać się z każdej wydanej złotówki, pozbawianiu informacji na temat stanu majątku rodziny, zaciąganiu kredytów i pożyczek na wspólne konto, zmuszaniu do spłacania długów, sprzedawaniu rzeczy osobistych bądź wspólnych bez uzgodnienia itp.
- **ZANIEDBANIE** - Dotyczy naruszenia obowiązku opieki ze strony najbliższych. Jego istotą jest niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych drugiego człowieka. Odnosi się do dzieci, osób starszych czy niepełnosprawnych lub chorych, których dobry stan wymaga opieki ze strony domowników. Polega na min. na braku zainteresowania potrzebami innej osoby, świadomym ich ignorowaniu, pozbawianiu środków na utrzymanie, pozbawianiu jedzenia, ubrania, schronienia, braku pomocy w chorobie, nieudzieleniu pomocy, uniemożliwianiu dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.¹

¹ www.niebieskalinia.pl

1.2. Postępowanie wobec osób dotkniętych przemocą

Według ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się bezpłatnej pomocy (art. 3), w szczególności w formie:

- poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
- interwencji kryzysowej i wsparcia;
- ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej;
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie;
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania.

Interwencja w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Procedura ta obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. (Art. 9d §2) i może być wszczęta na skutek podejrzenia o stosowaniu przemocy wobec członków w rodzinie w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, ale także w wyniku zgłoszenia ze strony członka rodziny lub świadka przemocy w rodzinie (Art. 9d §4). Rozporządzenie dokładnie określa sekwencję działań, które należy podjąć, ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za kolejne z nich.

1.3. Postępowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Ustawa z dnia 30 kwietnia 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, (Dz. U. z 2020 r. poz. 956) wprowadziła do polskiego systemu prawnego możliwość natychmiastowego izolowania osób stosujących przemoc domową od ofiar. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przewiduje w przypadku osób stosujących przemoc w rodzinie środki mające na celu zapobieganie ich kontaktowaniu się z osobami pokrzywdzonymi oraz oddziaływania korekcyjno-edukacyjne. Natomiast Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie uzupełnia ten katalog dodatkowo o konieczność wprowadzania programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Wśród środków przewidzianych ustawowo pojawiają się zwłaszcza: możliwość odebrania dziecka w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie, wydania przez sąd decyzji o konieczności opuszczenia wspólnie zamieszkiwanego lokalu, tymczasowe aresztowanie lub dozór policyjny. Zapisy zawarte w kodeksach uzupełniają te możliwe działania o wszczęcie postępowania karnego, poddanie wykonywania władzy rodzicielskiej stałemu nadzorowi kuratora sądowego oraz zobowiązanie do poddania się leczeniu odwykowemu lub leczeniu uzależnień. Rodzaje działań, jakie podejmowane są w stosunku do osób, które stosują przemoc określone są też w procedurze „Niebieskie Karty” oraz zapisane są w Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

1.4. Wybrane rozwiązania ustawowe

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie wprowadziła kilka istotnych rozwiązań organizacyjnych. Są to w szczególności:

- procedura „Niebieskie Karty”;
- utworzenie zespołów interdyscyplinarnych;
- utworzenie grup roboczych;
- prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej
- utworzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia.

Procedura „Niebieskie Karty”

Jednym z rozwiązań jest też wprowadzenie procedury „Niebieskie Karty”, która jest podstawą podjęcia interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura ta określa sposób postępowania pracowników socjalnych, funkcjonariuszy policji, przedstawiciela ochrony zdrowia, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przedstawiciela oświaty w sytuacjach uzasadnionego podejrzenia przemocy w rodzinie lub zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Przedstawiciele powyższych instytucji współpracują ze sobą i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego.

Zespoły interdyscyplinarne

Zespół interdyscyplinarny zostaje powołany na poziomie samorządu gminnego. W skład zespołu, w myśl Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych (art. 9a, par. 3), kuratorzy sądowi (art. 9a, par. 4). W skład zespołu mogą także wchodzić prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (art. 9a, par. 5). Zespoły zobowiązane są do odbywania posiedzeń nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy przede wszystkim realizacja działań określonych w GPPPwR, integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadania te zespół może realizować przez: inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie, dokonywanie diagnozy problemu przemocy w rodzinie, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku oraz rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

Grupy robocze

Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze, których celem i zadaniem jest rozwiązywanie problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład grup roboczych obowiązkowo wchodzi

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022-2026

przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia. W skład grup roboczych mogą wchodzić również kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych podmiotów będący specjalistami w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Zadania grup roboczych to w szczególności: opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie; monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy oraz dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Ośrodki Interwencji Kryzysowej [OIK]

Do zadań własnych powiatu należy prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej. W celu zapobiegania pogłębianiu się dysfunkcji osób, rodzin i społeczności, przemocy w rodzinie ustawa stwarza możliwość podejmowania interwencji kryzysowej. Jej celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy. Osoby będące w sytuacjach kryzysowych korzystają ze wsparcia Zespołu Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego, który działa w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie. Zespół udziela pomocy w formach poradnictwa psychologicznego, prawnego, rodzinnego oraz terapii uzależnień. Celem strategicznym prowadzenia ZIKiPS jest zapewnienie pomocy osobom i rodzinom, które znalazły się w różnych sytuacjach kryzysowych, w szczególności, takich jak: przemoc w rodzinie, alkoholizm, kryzysy małżeńskie, sieroctwo, żałoba, bezrobocie, bezradność życiowa, problemy opiekuńcze, choroba. Zespół w celu realizacji powyższych zadań współpracuje, w szczególności z: Policją, Prokuraturą, Sądem, Ośrodkami Pomocy Społecznej, Rzecznikiem Praw Ofiar, wojewódzkim koordynatorem realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych, zespołami interdyscyplinarnymi,

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022-2026

placówkami systemu oświaty oraz innymi podmiotami, których działalność statutowa obejmuje pomoc społeczną.

Specjalistyczne ośrodki wsparcia [SOW]

Do zadań z zakresu administracji rządowej należy tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 roku reguluje standard usług świadczonych przez SOW dla ofiar przemocy w rodzinie oraz kwalifikacje osób zatrudnionych w tych ośrodkach. W rozporządzeniu określono poziom usług świadczonych dla ofiar przemocy w rodzinie w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym, potrzeb bytowych ofiar, o ile spełniają one odpowiednie kryteria dochodowe. Rozporządzenie przewiduje, jakie kwalifikacje powinni mieć pracownicy SOW na stanowisku: psychologa, pedagoga, pracownika socjalnego, terapeuty, prawnika, lekarza, pielęgniarki oraz ratownika medycznego. W województwie łódzkim znajduje się tylko jeden Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia mieszczący się w Łodzi na ul. Franciszkańskiej 85

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne

To samo rozporządzenie reguluje także wprowadzone przez ustawę o przeciwdziałaniu przemocy oddziaływania korekcyjno-edukacyjne. Celem tych działań ma być powstrzymanie osoby stosującej przemoc przed dalszym stosowaniem przemocy, rozwijanie u niej umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie, kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez używania przemocy, uznanie przez osoby stosujące przemoc własnej odpowiedzialności za stosowanie przemocy, zdobycia i poszerzenia wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie, zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów, uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych. Oddziaływania te mają być kierowane do trzech grup: skazanych za czyny związane ze stosowaniem przemocy, odbywających karę więzienia lub wobec których sąd warunkowo zawiesił wykonanie kary, zobowiązując je do uczestnictwa w tych zajęciach; osób leczących się w ramach terapii uzależnień jako uzupełnienie tej terapii lub osób, które zgłoszą się do uczestnictwa samodzielnie.

Oddziaływania psychologiczno-terapeutyczne

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przewiduje także wprowadzenie programów psychologiczno-terapeutycznych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Ich celem jest zmiana wzorców zachowań. Odbiorcami programu psychologiczno-terapeutycznego są osoby stosujące przemoc w rodzinie zgłaszające się dobrowolnie lub kierowane przez podmioty i instytucje, np. ośrodki pomocy społecznej, powiatowe centra pomocy rodzinie i zespoły interdyscyplinarne. Programy mogą przyjmować różną formę zarówno sesji indywidualnych, grupowych, sesji przedłużonych lub zajęć treningowych. Forma jest zależna od podmiotów odpowiedzialnych (samorządy powiatowe i gminne). W województwie łódzkim formę tego rodzaju oddziaływań określono w wytycznych wojewody. Zgodnie z nimi winny one stanowić uzupełnienie do programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych. Założeniem było, aby programy realizowano dla dorosłych osób stosujących przemoc w rodzinie, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny, ale okazał się on dla terapeuty, prawnika, lekarza, pielęgniarki oraz ratownika medycznego niewystarczający i specjaliści wykazali konieczność realizacji pogłębionych działań terapeutycznych lub psychologicznych.

1.5. Normy prawne

Podstawowym aktem prawnym regulującym postępowanie z przypadkami przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i tych, które stosują przemoc.

Inne akty prawne, które w szczególności regulują postępowanie z przypadkami przemocy w rodzinie to:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (art. 46a i art. 48a);
- uchwała Nr 183 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022 (M.P. z 2021 r. poz. 1204)
- zapisy kodeksów (Kodeksu Karnego, Kodeksu Postępowania Karnego, Kodeksu Karnego Wykonawczego, Kodeksu Prawa Cywilnego, Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego), w szczególności zapisy Kodeksu Karnego z 6 czerwca 1997 roku ścigane z urzędu: art. 207,

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022-2026

art. 189, art. 191 oraz inne (art. 190 i 190a, art. 191a), a także art. 304 par. 2 Kodeksu Postępowania Karnego nakładające na instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swoją działalnością (szkoła, PCPR, OPS, placówka medyczna) dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, obowiązek niezwłocznego zawiadomienia o tym prokuratora lub Policji oraz przedsięwzięcia niezbędnych czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

2. Diagnoza zjawiska przemocy w Powiecie Opoczyńskim

W celu właściwej analizy zjawiska przemocy w rodzinie występującego na terenie Powiatu Opoczyńskiego konieczne staje się przedstawienie danych statystycznych określających rozmiar zjawiska. Powiat Opoczyński terytorialnie składa się z 8 gmin (Białaczów, Drzewica, Mniszków, Opoczno, Paradyż, Poświętne, Sławno, Żarnów). Dwie z nich to gminy miejsko - wiejskie (Drzewica, Opoczno), pozostałe – wiejskie. Ludność powiatu opoczyńskiego liczy 75,109 osób (źródło: dane GUS).

Dla zdiagnozowania zjawiska przemocy poniżej zostały przedstawione dane pozyskane z Komendy Powiatowej Policji w Opocznie, Komisariatu Policji w Paradyżu, Posterunku Policji w Drzewicy, Zespołów Interdyscyplinarnych z terenu Powiatu Opoczyńskiego, Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Opoczyńskiego, Sądu Rejonowego w Opocznie, Prokuratury Rejonowej w Opocznie oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie za lata 2018-2020. Trzeba jednak pamiętać, że statystyki wszystkich służb zajmujących się problematyką przemocy opierają się wyłącznie na zgłoszonych przypadkach stosowania przemocy. Dane zawarte poniżej są więc danymi cząstkowymi, które obrazują zaledwie pewien odsetek tego zjawiska, gdyż nie uwzględniają sytuacji niezgłoszonych.

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022-2026

2.1. Komenda Powiatowa Policji w Opocznie oraz jednostki podległe

	ROK		
	2018	2019	2020
Ilość przeprowadzonych interwencji domowych	OGÓLEM		
	1104	1310	1812
	W TYM:		
Dotyczących przemocy w rodzinie	198	156	143
Ilość interwencji dotyczących przemocy w rodzinie ze względu na miejsce zamieszkania	OGÓLEM		
	198	156	143
	W TYM:		
Miasto	95	78	61
Wieś	103	78	82
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	OGÓLEM		
	193	166	152
	W TYM:		
Kobiet	150	120	111
Mężczyzn	30	28	30
Nieletnich	13	18	11
Liczba sprawców przemocy domowej	OGÓLEM		
	175	133	128
	W TYM:		
Kobiet	12	10	6
Mężczyzn	163	123	122
Nieletnich	0	0	0
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu	OGÓLEM		
	135	108	102
	W TYM:		
Kobiet	3	4	4
Mężczyzn	132	104	98
Nieletnich	0	0	0
Liczba zatrzymań sprawców przemocy w rodzinie	OGÓLEM		
	101	87	77
	W TYM:		
Kobiet	2	6	0
Mężczyzn	99	81	77

Źródło: dane KPP Opoczno oraz jednostek podległych

Analiza danych z Komendy Powiatowej Policji w Opocznie oraz jednostek podległych obejmujący lata 2018-2020 prowadzi do następujących wniosków. Policyjne interwencje odnośnie przemocy w rodzinie stanowiły w 2018r. – 17,93%, w 2019r. – 11,91% i w 2020r. – 7,89% wszystkich interwencji. Powyższe dane wskazują na spadek w ogólnej

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022-2026

liczbie interwencji domowych tych związanych z przemocą w rodzinie. Ofiarami przemocy najczęściej są kobiety. Liczba ta jest na stałym poziomie i wynosi w 2018r. – 77,72%, w 2019r. – 72,29% i w 2020r. – 73,03% pokrzywdzonych osób. Zauważalny jest także wzrost pokrzywdzonych mężczyzn którzy stanowią w 2018r. – 15,54%, w 2019r. – 16,87% oraz w 2020r. – 19,73% pokrzywdzonych osób. Sprawcy przemocy to głównie mężczyźni. Rok 2020 wskazuje spadek o 26,86% osób stosujących przemoc w rodzinie w porównaniu do roku 2018.

2.2. Prokuratura Rejonowa w Opocznie

	ROK		
	2018	2019	2020
Ilość dochodzeń w sprawie przemocy w rodzinie	OGÓŁEM		
	96	90	89
Liczba osób objętych dochodzeniem w sprawie przemocy w rodzinie	OGÓŁEM		
	75	68	77
	W TYM:		
Kobiet	2	2	2
Mężczyzn	73	66	75
Ilość dochodzeń w sprawie przemocy z art.207 KK zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia	OGÓŁEM		
	62	58	69
Ilość osób objętych dochodzeniem w sprawie przemocy z art.207 KK zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia	OGÓŁEM		
	62	59	71
	W TYM:		
Kobiet	1	1	3
Mężczyzn	61	57	68
Ilość umorzonych dochodzeń w sprawie przemocy z art.207 KK	OGÓŁEM		
	16	18	15
Liczba osób wobec których umorzono dochodzenie w sprawie przemocy z art.207 KK	OGÓŁEM		
	0	4	6
	W TYM:		
Kobiet	0	0	0
Mężczyzn	0	4	6

Źródło: dane Prokuratura Rejonowa w Opocznie

Organ ścigania jakim jest Prokuratura Rejonowa w Opocznie w latach 2018-2020 prowadziła łącznie 275 spraw z art. 207 Kodeksu Karnego, z czego 68,73% zostało zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia do Sądu Rejonowego w Opocznie, a 17,82% umorzono. Osoby objęte dochodzeniem w sprawie przemocy to głównie mężczyźni, stanowili oni w 2018r. – 97,33%, w 2019r. – 97,06% oraz w 2020r. – 97,40% osób objętych dochodzeniem przez Prokuraturę Rejonową w Opocznie.

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022-2026

Powyższe potwierdza analiza liczby osób objętych dochodzeniem w sprawie przemocy z art. 207 KK zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia. Orzeczenie takie dotyczy głównie mężczyzn a wskaźnik przedstawia się następująco: 2018r. – 98,39%, 2019r. – 98,28%, 2020r. – 95,77%.

Liczba zastosowanych przez Prokuraturę Rejonową środków zapobiegawczych wobec sprawców przemocy w rodzinie	OGÓLEM		
	23	36	38
	W TYM:		
Dozór policyjny	13	11	16
Nakaz opuszczenia lokalu	4	9	8
Poręczenie majątkowe	2	2	1
Zakaz opuszczania kraju	3	5	6
Inny środek (zakaz zbliżania się i kontaktowania)	7	9	7

Źródło: dane Prokuratura Rejonowa w Opocznie

Liczba zastosowanych przez Prokuraturę Rejonową w Opocznie środków zapobiegawczych wobec sprawców przemocy na przestrzeni okresu 2018-2020 przedstawia się następująco: 2018r. – 23, 2019r. – 36, 2020r. – 38. W łącznej liczbie wskaźniki w obrębie poszczególnych środków zapobiegawczych przedstawiają się następująco: 38,83% - dozór policyjny, 22,33% - Inny środek zapobiegawczy, 20,39% - Nakaz opuszczenia lokalu, 13,60% - Zakaz opuszczania kraju, 4,85% - Poręczenie majątkowe. Najczęstszym środkiem zapobiegawczym jest zatem dozór policyjny, najrzadziej natomiast stosuje się poręczenie majątkowe.

2.3. Sąd Rejonowy w Opocznie

Liczba postanowień i postępowań prowadzonych przez Sąd Rejonowy w związku z przemocą w rodzinie	ROK		
	2018	2019	2020
	OGÓLEM		
	52	54	55
W TYM:			
Ilość postanowień z art.207 KK zakończonych wydaniem wyroku skazującego	39	51	52
Ilość postanowień z art.207 KK zakończonych umorzeniem	8	1	0
Ilość postanowień z art.207 KK zakończonych uniewinnieniem	1	0	1
Ilość postanowień z art.207 KK warunkowo umorzonych	4	2	2

Źródło: dane Sąd Rejonowy w Opocznie

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022-2026

Analiza danych dotyczących spraw kończących się wniesieniem aktu oskarżenia, których rozstrzygnięcie znajduje się w Sądzie Rejonowym w Opocznie wskazuje, że znaczna część spraw kończy się wydaniem wyroku skazującego, nieliczne sprawy zakończyły się umorzeniem lub zostały warunkowo umorzone.

	ROK		
	2018	2019	2020
Liczba orzeczeń wobec osób stosujących przemoc w rodzinie wobec których zastosowano środki karne, probacyjne i inne oddziaływania	OGÓŁEM		
	16	36	22
	W TYM		
Kobiet	0	0	0
Mężczyzn	16	36	22
Rodzaj i liczba środków karnych, probacyjnych i innych oddziaływań zastosowanych przez Sąd Rejonowy wobec sprawców przemocy w rodzinie	OGÓŁEM		
	51	96	98
	W TYM:		
Kara ograniczenia wolności	3	2	8
Kara pozbawienia wolności	36	49	40
Kara grzywny	0	0	1
Nakaz poddania się leczeniu odwykowemu	0	3	2
Nakaz uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych	0	0	0
Nakaz powstrzymania się od zbliżania się do pokrzywdzonego	0	3	4
Nakaz opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	0	1	0
Inne	12	38	43
Liczba orzeczeń Sadu Rejonowego wobec sprawców przemocy w rodzinie w zakresie władzy rodzicielskiej	OGÓŁEM		
	9	5	7
	W TYM:		
Ograniczenie władzy rodzicielskiej poprzez nadzór kuratora i zobowiązanie do współpracy z asystentem rodziny	9	5	7
Ograniczenie władzy rodzicielskiej poprzez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej	0	0	0
Pozbawienie praw rodzicielskich	0	0	0

Źródło: dane Sąd Rejonowy w Opocznie

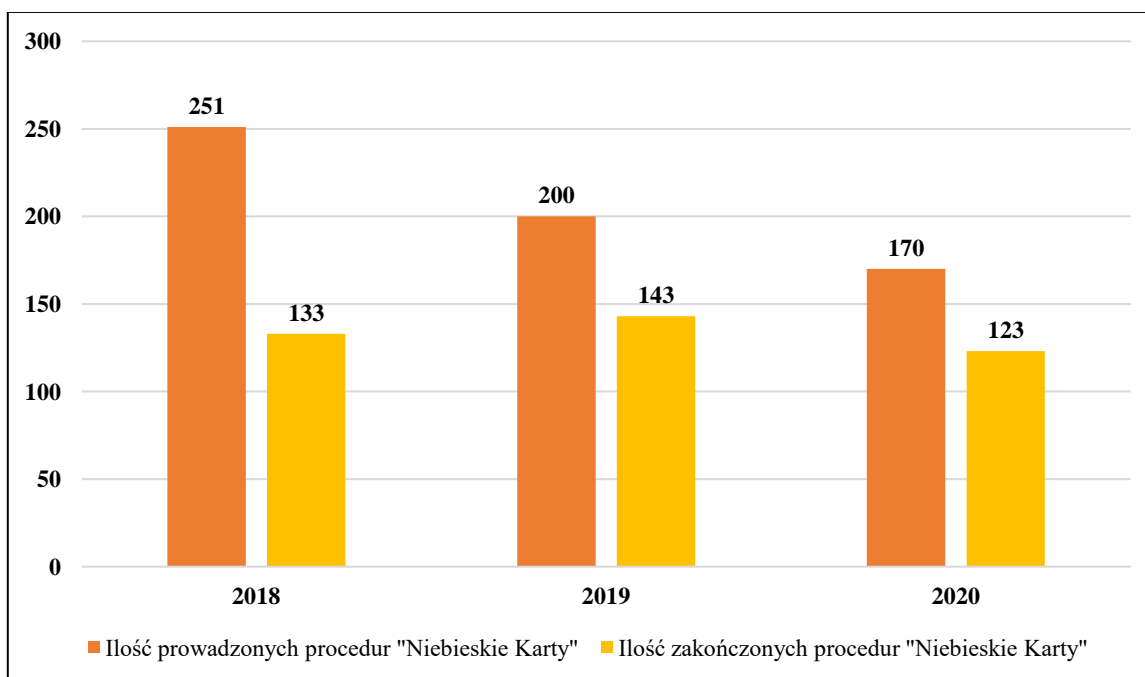
Zasadnicze znaczenie dla oddziaływania na sprawców przemocy oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie ma sprawność postępowania wykonawczego. Analiza powyższych danych pochodzących z Sądu Rejonowego w Opocznie wskazuje, że najczęstszym środkiem

karnym stosowanym wobec sprawców przemocy w rodzinie jest kara pozbawienia wolności. Niestety brak jest środków nakazowych w postaci nakazu uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, co powoduje, że osoby te nie szukają wsparcia w zmianie swojego zachowania. W latach 2018-2020 nie zastosowano takiego środka karnego wobec sprawców przemocy w rodzinie.

2.4. Ośrodki Pomocy Społecznej

Ilość prowadzonych i zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w latach 2018-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS

Analiza danych zebranych ze wszystkich Ośrodków Pomocy Społecznej działających na terenie Powiatu Opoczyńskiego dotyczących lat 2018-2020 prowadzi do następujących wniosków:

Najwięcej procedur „Niebieskie Karty” prowadzono w roku 2018. Od tego okresu obserwujemy spadek, w porównaniu do 2018 roku jest to w 2019r. – 20,32%, 2020r. – 32,27% mniej prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”.

Lata 2018-2020 to liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”, która utrzymuje się na podobnym poziomie w granicach 123-143. Rok 2019 to rok, w którym nastąpił wzrost o 7,52% zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w stosunku do roku poprzedniego. W roku 2020 mamy natomiast spadek o 13,99% w porównaniu do roku 2019.

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022-2026

	ROK		
	2018	2019	2020
Ilość prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”	OGÓŁEM		
	251	200	170
Ilość zainicjowanych procedur NK przez poszczególne służby	OGÓŁEM		
	230	181	155
	W TYM:		
Policja	196	159	144
Jednostki pomocy społecznej	26	15	9
Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	1	0	1
Służba zdrowia	0	1	0
Oświata	6	6	1
Inne	1	0	0
Ilość zakończonych procedur „Niebieskie Karty”	OGÓŁEM		
	133	143	123
	W TYM:		
W wyniku braku zasadności podejmowanych działań	31	22	32
W wyniku ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu stosowania przemocy oraz w wyniku zrealizowania indywidualnego planu pomocy	102	121	91

Źródło: dane z Ośrodków Pomocy Społecznej

Najwięcej procedur „Niebieskie Karty” zostało wszczętych przez Policję. Stopień zaangażowania określają dane procentowe: 2018r. – 85,22%, 2019r. – 87,85%, 2020r. – 92,90%. Wysokie, jednak znacznie niższe procentowo w stosunku do Policji wyniki osiągają jednostki pomocy społecznej. Niepokojącym zaś faktem jest to, iż oświata i służba zdrowia znacznie rzadziej podejmują działania w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie.

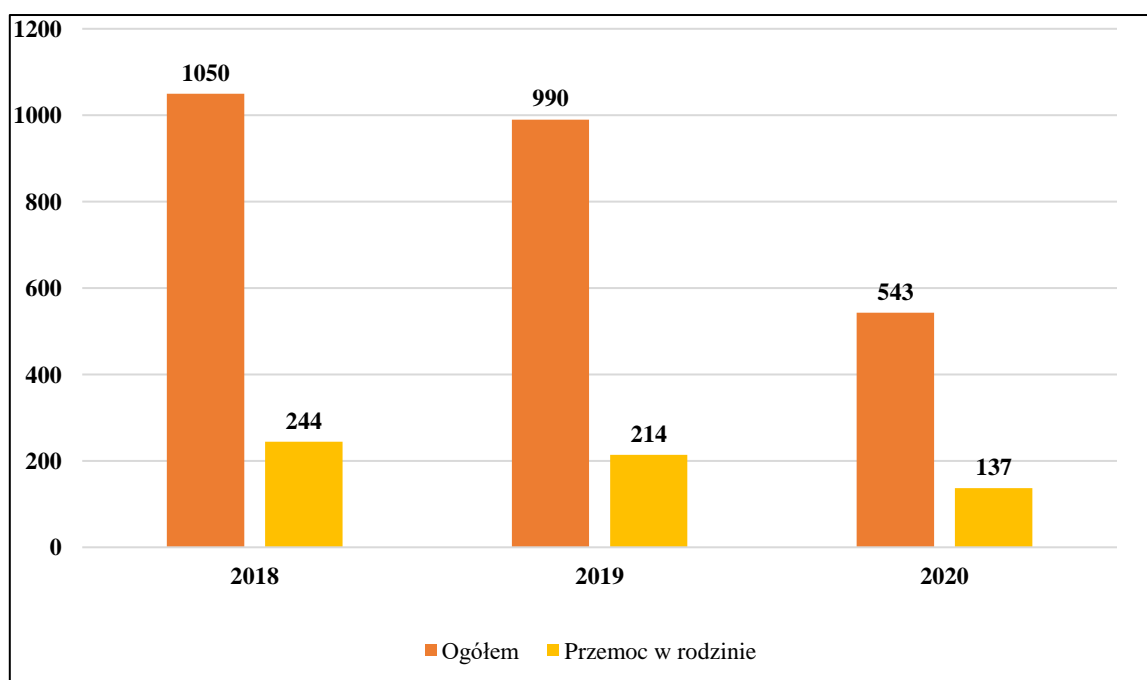
Analiza danych prowadzi do wniosków, iż najczęściej procedura „Niebieskie Karty” zakańczana jest w wyniku ustania przemocy i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu stosowania przemocy w rodzinie. Taka sytuacja miała miejsce odpowiednio: w 76,69% przypadków w roku 2018, w 84,62% przypadków w roku 2019 oraz w 73,98% przypadków w roku 2020.

2.5. Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego

Do zadań własnych powiatu należy prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej. W Powiecie Opoczyńskim funkcjonuje Zespół Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie. Celem strategicznym prowadzenia ZIKiPS jest zapewnienie pomocy osobom i rodzinom, które znalazły się w różnych sytuacjach kryzysowych, w szczególności, takich jak: przemoc w rodzinie, alkoholizm, kryzysy małżeńskie, sieroctwo, żałoba, bezrobocie, bezradność życiowa, problemy opiekuńcze, choroba. ZIKiPS w celu realizacji powyższych zadań współpracuje, w szczególności z: Policją, Prokuraturą, Sądem, Ośrodkami Pomocy Społecznej, Powiatowym Rzecznikiem Praw Rodziny, wojewódzkim koordynatorem realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych, zespołami interdyscyplinarnymi, placówkami systemu oświaty oraz innymi podmiotami, których działalność statutowa obejmuje pomoc społeczną.

Ilość porad ogółem oraz w związku z przemocą w rodzinie udzielonych w ZIKiPS w latach 2018-2020

Źródło : opracowanie własne

Udzielane poradnictwo na przestrzeni lat 2018-2020 utrzymuje się na zmiennym poziomie. W roku 2019 oraz 2020 widoczny jest spadek udzielanych porad, w tym znaczny spadek poradnictwa w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie. W roku 2018 oraz 2019

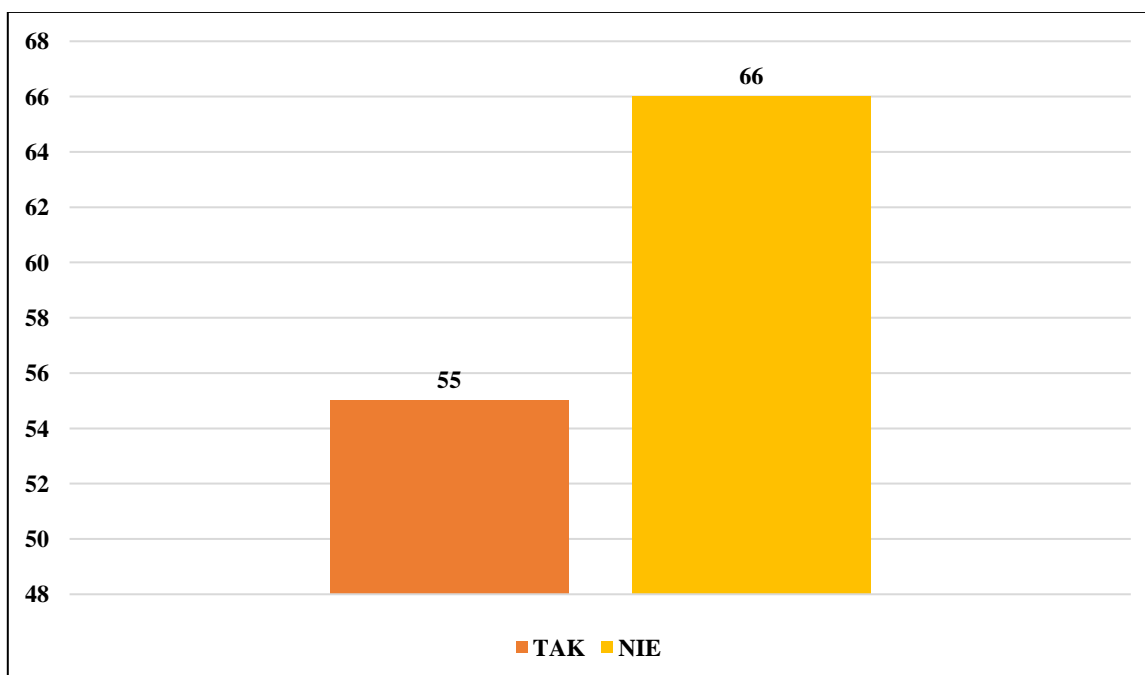
ilość udzielonych porad znacząco przewyższa rok 2020. Liczba osób z problemami z przemocą w rodzinie plasuje się na takim samym poziomie i wynosi w 2018r. – 23,24%, w 2019r. – 21,62%, w 2020r. – 25,23% ogólnej liczby udzielonych porad w ramach Zespołu Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego.

2.6. Przemoc w szkole - badanie wśród uczniów szkół ponadpodstawowych

W celu opracowania programu przeprowadzono badanie wśród uczniów szkół ponadpodstawowych z terenu Powiatu Opoczyńskiego. Badanie polegało na wypełnieniu anonimowych ankiet przez uczniów Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego w Opocznie oraz Zespołu Szkół Powiatowym im. Stanisława Staszica w Opocznie. W badaniu udział wzięło 121 osób – 60 Kobiet oraz 61 Mężczyzn.

Wiek osób biorących udział w badaniu oscyluje między 14-20 lat, z czego największy odsetek stanowią osoby w wieku 16 oraz 18 lat.

➤ Czy w szkole występują zachowania agresywne?

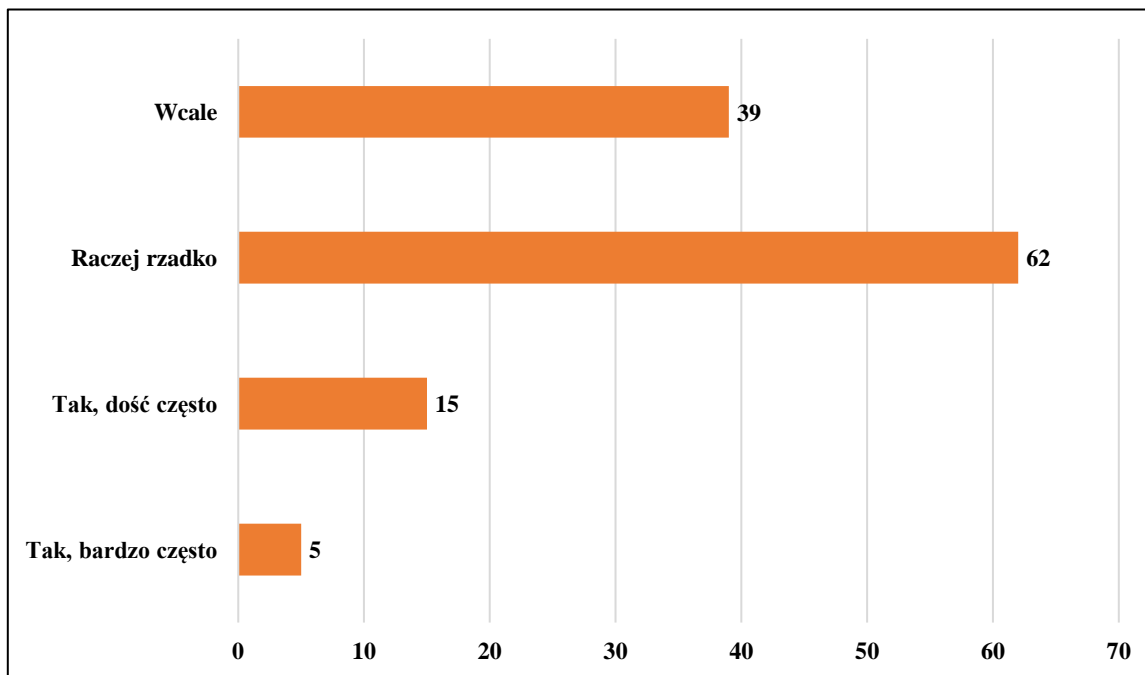

Źródło: opracowanie własne

Według 45,45% osób przebadanych, w szkole występują zachowania agresywne. 54,55% ankietowanych wskazało, iż zachowania agresywne w szkole nie występują.

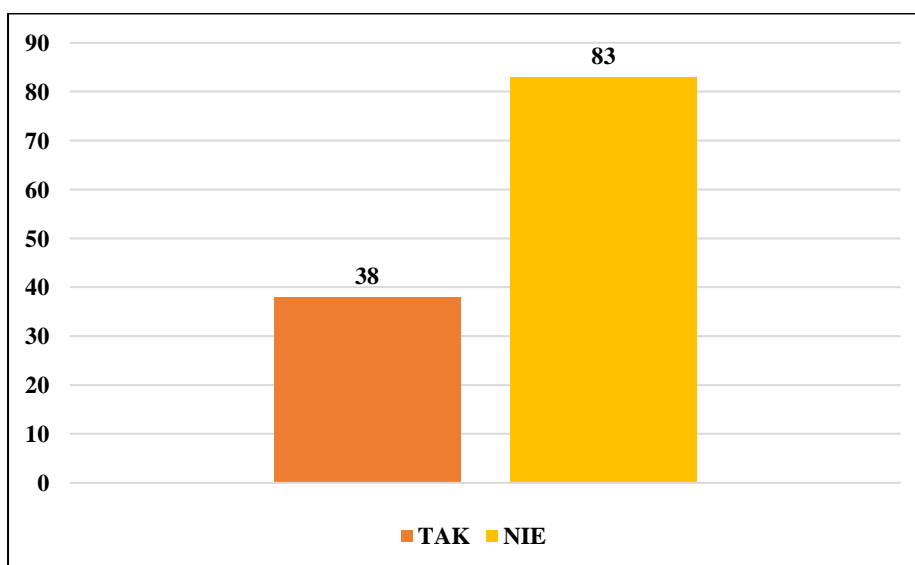
➤ **Czy zachowania agresywne występują często?**

Źródło: opracowanie własne

Największa liczba uczniów - 51,24% odpowiedziała, iż zachowania agresywne występują w szkole „raczej rzadko”, 16,53% wskazało odpowiedź „często”, zaledwie 32,23% ankietowanych odpowiedziało, iż zachowanie agresywne nie występują w szkole.

➤ **Czy zdarzyło Ci się, że nie chciałeś/aś przyjść do szkoły, bo bałeś/aś się, że spotka Cię przykrość?**

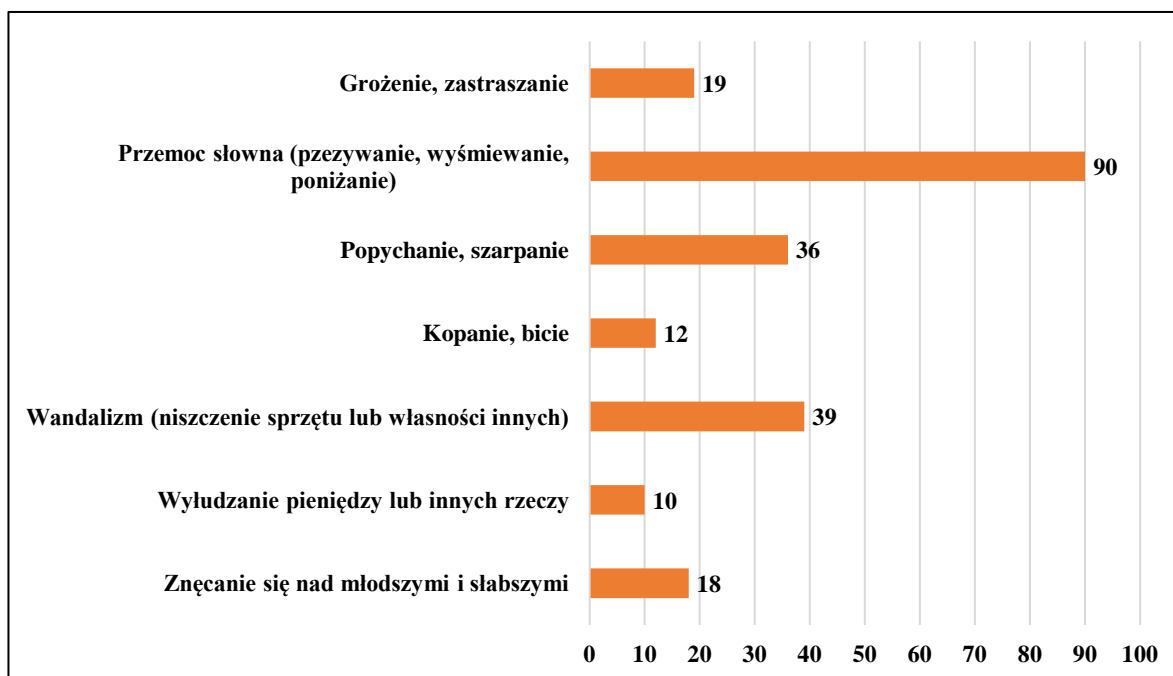

Źródło: opracowanie własne

Analiza danych wskazuje, iż wśród 31,40% uczniów zdarzyło się, iż nie chcieli przyjść do szkoły w obawie, że spotka ich przykrość.

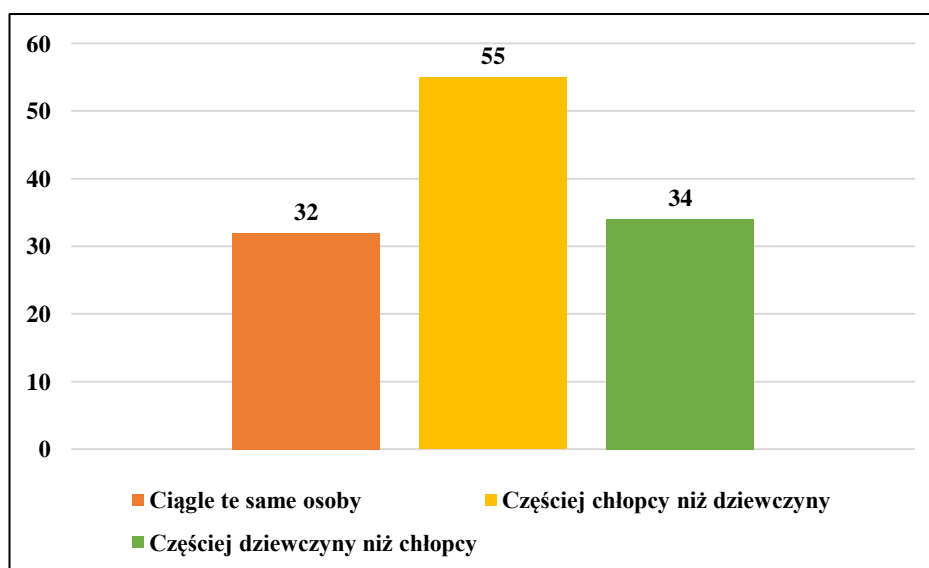
➤ **Z jakimi przejawami agresji miałeś/aś do czynienia?**

Źródło: opracowanie własne

Najczęściej wskazywaną formą agresji, z którą uczniowie mieli do czynienia jest „Przemoc słowna” która stanowi 40,18% wszystkich wskazanych odpowiedzi, kolejne to „Wandalizm” – 17,41%, oraz „Popychanie, szarpanie” – 16,07%.

➤ **Kto najczęściej jest agresorem- napastnikiem?**

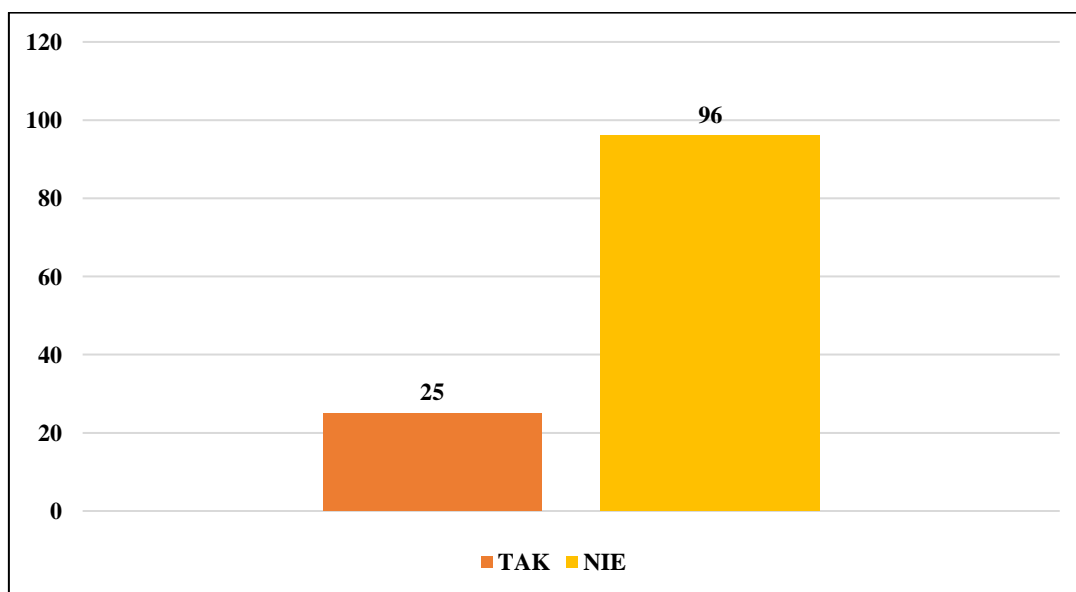
Źródło: opracowanie własne

POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022-2026

Według uczniów częściej agresorem są chłopcy niż dziewczyny – 45,45%, mniej osób odpowiedziało iż są to częściej dziewczyny niż chłopcy – 28,10%, natomiast najmniej wskazało ciągle te same osoby – 26,45%

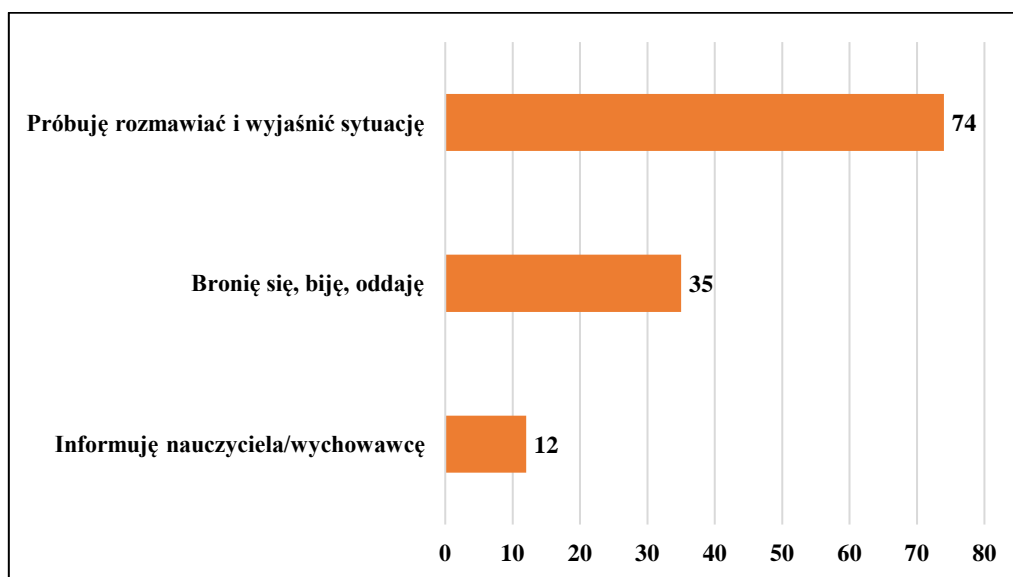
- **Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się zachować agresywnie wobec innych uczniów lub nauczycieli?**

Źródło: opracowanie własne

Wśród przebadanych uczniów 20,66% przyznało, iż zdarzyło im się zachowywać agresywnie wobec innych uczniów lub nauczycieli, 79,34% wskazało brak zachowań agresywnych.

- **Co robisz, kiedy inny uczeń czy uczniowie stosują wobec Ciebie przemoc?**

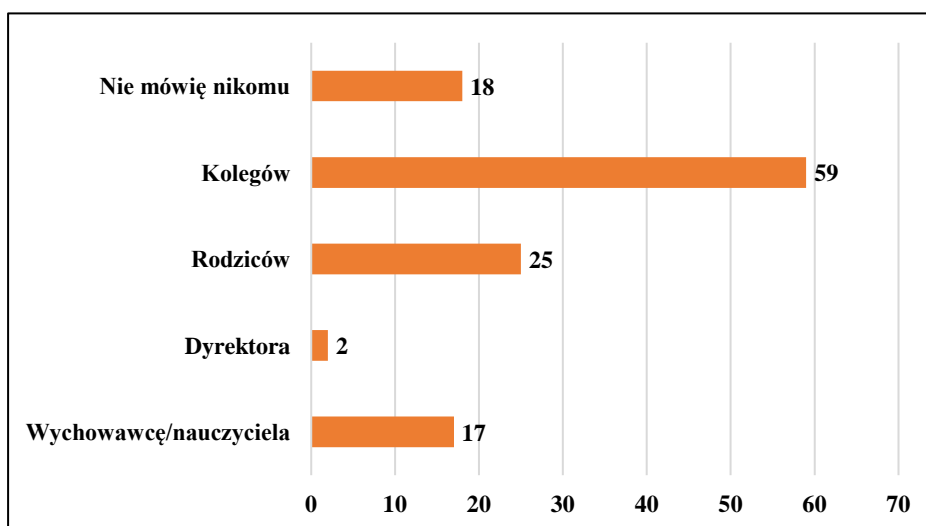

Źródło : opracowanie własne

Wśród odpowiedzi dominuje próba rozmowy i wyjaśnienia sytuacji, którą wskazało 61,16% uczniów, najrzadszą odpowiedzią jest informowanie nauczyciela lub wychowawcy która stanowi zaledwie 9,92%, według 28,93% uczniów podczas stosowania wobec nich przemocy bronią się i oddają.

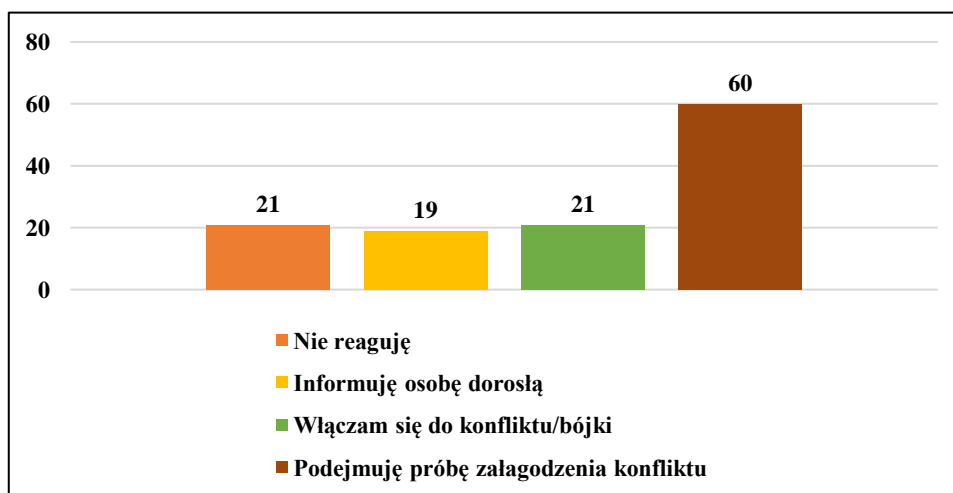
➤ **Kogo najczęściej informujesz, kiedy doświadczasz bezpośrednio przemocy?**

Źródło: opracowanie własne

Zgromadzone dane wskazują, iż największym zaufaniem uczniowie darzą kolegów, i to im 48,76% uczniów mówi o doświadczaniu przemocy, najmniejszym zaufaniem cieszą się nauczyciele/wychowawcy – 14,05% oraz Dyrektorzy szkoły – 1,65%. Według podanych odpowiedzi 14,88% uczniów nie mówi nikomu o doświadczaniu przemocy.

➤ **Co robisz w sytuacji, kiedy jesteś świadkiem zachowania agresywnego?**

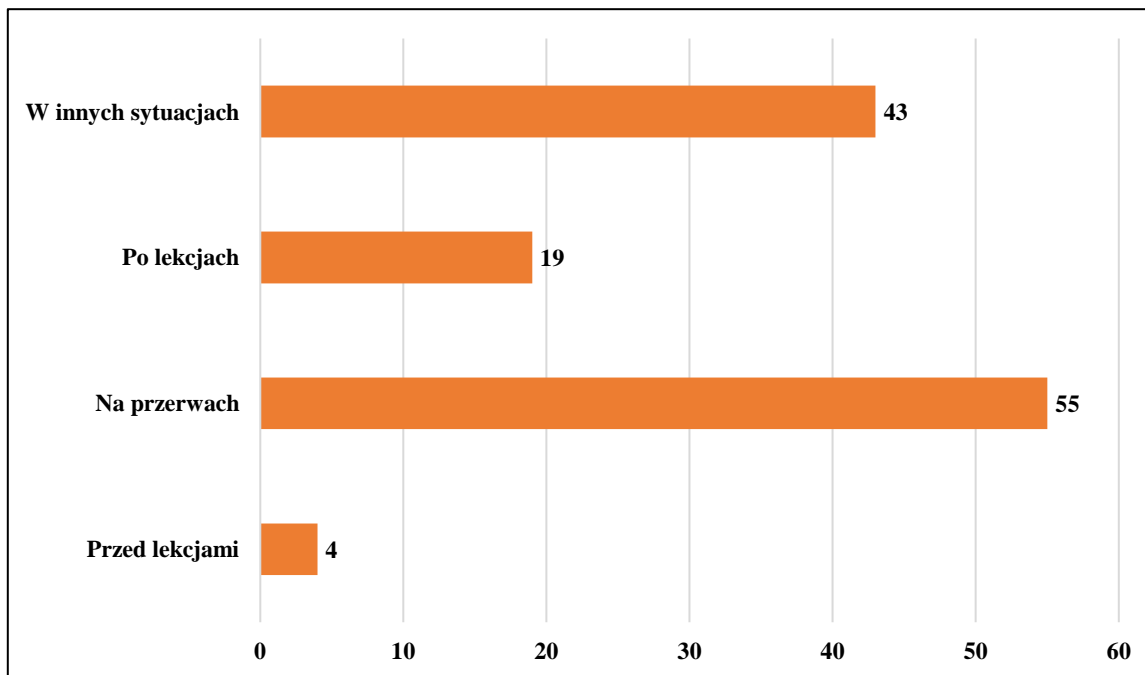

Źródło: opracowanie własne

Według danych 49,59% uczniów w sytuacji gdy są świadkami konfliktu podejmują próbę załagodzenia sporu, 17,36% informuje, iż w takiej sytuacji włącza się do konfliktu/bójki, natomiast 15,70% informuje osobę dorosłą, 17,36% ankietowanych przyznaje iż nie reaguje.

➤ **W jakim czasie najczęściej dochodzi do przemocy?**

Źródło: opracowanie własne

Według uczniów najczęściej do przemocy dochodzi na przerwach 45,45% oraz w innych sytuacjach 35,54%, a także po lekcjach 15,70%.

Analizowane dane wysuwają wnioski, iż przemoc nie występuje jedynie w rodzinie czy domu, ale także dochodzi do niej w szkole. Przemoc w wieku szkolnym może mieć różny wpływ na osoby w wieku szkolnym oraz później, po osiągnięciu pełnoletności czy dorosłym życiu. Często spotkać można się z założeniem, iż osoby stosujące przemoc w szkole stają się osobami stosującymi przemoc w rodzinie.

Bardzo ważna jest profilaktyka w szkołach która uświadomi uczniom oraz nauczycielom ogrom problemu z jakim muszą się mierzyć ofiary przemocy. Działania profilaktyczne powinny być prowadzone przez odpowiednie instytucje w celu poprawy poziomu bezpieczeństwa uczniów szkół z terenu powiatu opoczyńskiego.

3. Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Przemoc jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym, a przemoc w rodzinie jest niewątpliwie najgorszym jej rodzajem, ponieważ sprawcą jest najbliższa osoba – członek rodziny. Dom rodzinny powinien być postrzegany jako środowisko miłości, bezpieczeństwa, opieki i wzajemnego zrozumienia. Niestety dla wielu staje się miejscem cierpienia, zagrożenia i poniżania oraz lęku i rozpacz. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Przyczyny przemocy bywają różne. Może to być reakcja na problemy dnia codziennego, zmagania wewnętrzne człowieka, zachowania innych osób. Inną przyczyną braku kontroli nad emocjami i dopuszczania się przemocy fizycznej bądź psychicznej jest działanie substancji psychoaktywnych na organizm człowieka. Przyczyną mogą być również negatywne wzorce przekazywane i kształtowane przez media. W wielu przypadkach przemoc jest rezultatem zachowań, wartości bądź ich braku oraz postaw wyniesionych z domu rodzinnego. Sprawcy przemocy przeważnie starają się znajdować uzasadnienie dla aktów przemocy. W szczególności dotyczy to negowania osobistej odpowiedzialności za wyrządzone szkody i obciążenia odpowiedzialnością ofiary. Usprawiedliwianie przemocy może polegać na uprzedmiotowieniu ofiary lub negowaniu jej wartości jako osoby. Postępowanie sprawcy często bywa wspierane przez czynniki kulturowe. Przez wieki przemoc w stosunku do kobiet i dzieci była akceptowana zarówno obyczajowo jak i prawnie. Niezbędne są więc działania powstrzymujące sprawców i prowadzące do zakończenia przemocy w rodzinie. Temu ma służyć program korekcyjno – edukacyjny skierowany do osób stosujących przemoc. Należy podkreślić, iż program pełni rolę pomocniczą systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzupełnia różne formy interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców przemocy. Zadaniem programu jest zastosowanie działań edukacyjnych, socjalizacyjnych oraz psychologicznych ukierunkowanych na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie, a w rezultacie na redukcję ryzyka kontynuowania przez te osoby przemocy oraz zwiększenie ich możliwości samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie. Istotne znaczenie ma tu równowaga pomiędzy stosowaniem interwencji karno- administracyjnej, a działaniami korekcyjno – edukacyjnymi, obie te metody stosowane wspólnie i z rozwagą mogą przynieść oczekiwane rezultaty.

3.1. Cele strategiczne oraz założenia

Nadrzędnym celem „Powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony praw ofiar na lata 2022-2026” jest ograniczenie skali przemocy w rodzinie w Powiecie Opoczyńskim poprzez wzmocnienie systemu pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy. Osiągnięciu tego celu służą cele strategiczne i operacyjne, które zostały zaprezentowane poniżej.

Cel strategiczny 1: Zapewnienie wsparcia specjalistycznego rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym lub będącym w kryzysie

Cel operacyjny 1. Świadczenie profesjonalnej pomocy rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym lub znajdującym się w kryzysie

Cel operacyjny 2. Informowanie o możliwościach udzielania wsparcia

Cel operacyjny 3. Współpraca służb i instytucji

Cel operacyjny 4. Informowanie kadr z terenu powiatu o realizowanych zadaniach

Cel strategiczny 2: Tworzenie warunków do skuteczniejszego przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Cel operacyjny 1. Kampanie informacyjne i działania profilaktyczne

Cel operacyjny 2. Tworzenie możliwości prowadzenia programów korekcyjno- edukacyjnych dla sprawców przemocy

Cel operacyjny 3. Podnoszenie kwalifikacji kadr wykonujących zadania powiatu – szkolenie kadr z terenu powiatu.

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022-2026**

		Zadania programu	Działania	Realizatorzy/ Partnerzy programu	Termin realizacji	Wskaźniki programu
PRZEMOC W RODZINIE	Cel strategiczny 1 Zapewnienie wsparcia specjalistycznego rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym lub będącym w kryzysie	Świadczenie profesjonalnej pomocy rodzinom zagrożonym wykluczeniem społecznym lub znajdującym się w kryzysie	Pomoc prawna i psychologiczna dla osób dotkniętych przemocą. Tworzenie i rozwijanie grup wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie	PCPR/ ZIKiPS/ OPS	2022 - 2026	Rodzaje form wsparcia/ Liczba porad
		Informowanie o możliwości uzyskania wsparcia	Opracowanie i udostępnianie broszur, ulotek oraz materiałów dotyczących zapobiegania oraz sposobów reagowania na przemoc, a także możliwości uzyskania wsparcia	PCPR/ ZIKiPS/ zespoły interdyscyplinarne/ komisje rozwiązywania problemów alkoholowych/ sąd/ prokuratura/ policja/ OPS		Liczba zadań/ rodzaje zadań
		Współpraca służb i instytucji	Wzajemne informowanie o sytuacjach dotyczących przemocy oraz możliwościach udzieleni wsparcia	PCPR/ ZIKiPS/ zespoły interdyscyplinarne/ komisje rozwiązywania problemów alkoholowych/ sąd/ prokuratura/ policja/ OPS		Liczba zadań/ rodzaje zadań
		Informowanie kadr z terenu powiatu o realizowanych zadaniach	Spotkania metodyczne kierownictwa instytucji pomocy społecznej oraz przedstawicieli służb publicznych.	PCPR/ZIKiPS/ OPS/ policja		Liczba spotkań/ liczba i rodzaj przekazywanych informacji

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2022-2026**

Cel strategiczny 2 Tworzenie warunków do skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Kampanie informacyjne i działania profilaktyczne	<p>Prowadzenie warsztatów „Szkoła dla rodziców i wychowawców”</p> <p>Rozpowszechnianie informacji dotyczących zapobiegania przemocy i możliwości wsparcia</p>	PCPR/ ZIKiPS/ zespoły interdyscyplinarne/ komisje rozwiązywania problemów alkoholowych/ sąd/ prokuratura/ policja/ OPS	2022 - 2026	Liczba kampanii/ liczba działań
	Tworzenie możliwości prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy	<p>Nakładanie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy</p>	PCPR/ ZIKiPS/ Sąd/ OPS		Liczba programów/ liczba osób korzystających
	Podnoszenie kwalifikacji kadr wykonujących zadania powiatu – szkolenie kadr z terenu powiatu.	<p>Udział w szkoleniach, konferencjach – doszkalać pracowników instytucji zaangażowanych na rzecz rodzin dotkniętych przemocą oraz wymiana doświadczeń</p>	PCPR/ZIKiPS/ OPS		Ilość wykonanych szkoleń

3.2. Rezultaty realizacji programu

Osiągnięcie rezultatu	Zagrożenia w osiągnięciu rezultatu
Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar przemocy	Brak środków finansowych na rozszerzenie oferty ZIKiPS; Niechęć do współpracy ofiar przemocy;
Podniesienie poziomu wiedzy sprawców na temat przemocy poprzez udział w programach korekcyjno-edukacyjnych	Brak orzeczeń sądu o konieczności udziału w programach dla sprawców przemocy; Niestawienie się sprawców na wystosowane zaproszenia;
Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy	Niewystarczająca ilość środków finansowych; Brak możliwości dla wspólnych inicjatyw realizatorów programu.
Podniesienie kwalifikacji służb realizujących program	Niewystarczająca ilość środków finansowych; Brak zakwalifikowania się na szkolenia bezpłatne

3.3 Realizatorzy, współrealizatorzy oraz koordynator Programu

„Powiatowy program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie” ma charakter długofalowy. Będzie realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie przy współpracy z samorządami lokalnymi, jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, policją, służbą zdrowia, oświatą, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Koordynatorem Programu będzie Specjalista Pracy Socjalnej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

3.4. Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań wynikających z Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2021 będą środki finansowe z budżetu powiatu opoczyńskiego, środki pozyskiwane z innych źródeł np. EFS, jak również środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji zadań Programu.

Wysokość środków finansowych na realizację Programu w 2022 r. wynosi 118.400,00 zł w tym 60.400,00 zł stanowią środki Powiatu Opoczyńskiego.

3.5. Monitoring i ewaluacja programu

Osobą odpowiedzialną za monitoring i ewaluację będzie Specjalista Pracy Socjalnej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

Monitoring programu będzie prowadzony corocznie, poprzez sprawdzanie stopnia osiągnięcia celów założonych w programie, w tym celu zostaną rozesłane ankiety do wszystkich realizatorów i współrealizatorów Programu. Zakłada się możliwość korekty programu w przypadku niewystarczającej skuteczności zrealizowania założonych działań.

Ewaluację programu prowadzić będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie przy wykorzystaniu informacji od pozostałych realizatorów programu. Informacje o realizacji programu będą przedkładane Radzie Powiatu Opoczyńskiego w ramach rocznych sprawozdań z zakresu działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.